Hukuk Bölümü 2012/16 E. , 2012/69 K.

- **2918 SAYILI KARAYOLLARI TRAFIK KANUNUNUN 51. MADDESI UYARINCA VERILEN IDARI PARA CEZASINA KARŞI AÇILAN DAVANIN, ADLİ YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESI GEREKTIĞI HK.**
  - UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAKKINDA KANUN (2247) Madde 19

"İçtihat Metni"

Davacı : Z. B.A.

Vekili : Av. R.E.G.

Davalı : Torbalı İlçe Trafik Denetleme Büro Amirliği

O L A Y : Davacıya ait 35 DR 194 plakalı aracı kullanan Z.K. isimli kişi adına, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 51. maddesinin ikinci fıkrasına aykırılık(hız sınırını ihlal) nedeniyle, 23.09.2005 tarih, DS-240698 sayılı Trafik Ceza Tutanağı ile para cezası kesilmiştir.

Davacı vekili, söz konusu para cezasının iptali istemiyle 02.11.2010 tarihinde adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

TORBALI SULH CEZA MAHKEMESİ: 07.03.2011 gün ve D.İş No: 2011/17 sayı ile, itiraz eden vekilinin, müvekkili hakkında idarece düzenlenen idari yaptırım kararının kaldırılmasına karar verilmesini talep ettiği; idari yaptırım kararına ilişkin evrakın celp edildiği, itiraz nedenlerinin incelendiği, düzenlenen tutanağın düzenleniş şekline ilişkin olduğu ve bunun bir idari işlem olduğu, bu idari işlem ile birlikte idari para cezasının iptalinin istenmesi halinde Kabahatler Kanunu'nun 27/8. maddesi gereğince idari yargı merciinin görevinde olduğunun anlaşıldığı gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu kez, aynı istekle 18.7.2011 tarihinde idari yargı yerinde dava açmıştır.

İZMİR 3. İDARE MAHKEMESİ: 18.11.2011 gün ve E:2011/2247 sayı ile, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun "hız sınırlarına uyma" başlıklı 51.maddesinde, "Sürücüler, aksine bir karar alınıp işaretlenmemişse yönetmelikte belirtilen hız sınırlarını aşmamak zorundadırlar. / Hız ölçen teknik cihaz veya çeşitli teknik usullerle yapılan tespit sonucu hız sınırlarını yüzde ondan yüzde otuza (otuz dahil) kadar aşan sürücülere 64.700 000 lira, yüzde otuzdan fazla aşan sürücülere 131.900 000 lira para cezası uygulanır..." hükmüne yer verilmiş, aynı Yasanın 114. maddesinde, bu Kanunda yazılı trafik suçlarını işleyenler hakkında yetki sınırları içinde Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı personeli ile Ulaştırma Bakanlığının ve Karayolları Genel Müdürlüğünün ilgili birimlerinin il ve ilçe kuruluşlarında görevli ve yetkili kılınmış personelince tutanak düzenleneceği, birkaç trafik suçunun bir arada işlenmesi halinde her suç için ayrı ceza uygulanacağı, yargı yetkisine giren suçlarla ilgili tutanağın bir suretinin ilgili mahkemeye 7 iş günü içinde gönderileceği düzenlenmiş, Yasanın 112. maddesinin 1. fıkrasında ise;" Sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınması hariç olmak üzere bu Kanundaki; hafif para cezasını veya bununla birlikte hafif hapis cezasını, belgelerin geri alınması ve iptali veya işyerlerinin kapatılması cezasını gerektiren suçlarla ilgili davalara trafik mahkemelerinde, bunların bulunmadığı yerlerde yetki verilen sulh ceza mahkemelerinde bakılır." hükmüne yer verilmiş olduğu; 31.03.2005 günlü, 25772 Mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 2. maddesinde, kabahat deyiminden; kanunun, karşılığında idari yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlığın anlaşılacağı belirtilmiş, Yasanın 06.12.2006 günlü, 5560 sayılı Kanun'un 31. maddesi ile değişik 3. maddesinin 1. fıkrasının a bendinde, bu Kanunun; idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı düzenlenmiş, 16. maddesinde, Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idari yaptırımların, idari para cezası ve idari tedbirlerden ibaret olduğu, idari tedbirlerin, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirler olduğu kuralına yer verilmiş, aynı Yasanın 27.maddesinin 1. fıkrasında, "idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir." hükmüne yer verilmiş, maddeye 06.12.2006 günlü, 5560 sayılı Kanun'un 34. maddesi ile eklenen 8. fıkrada ise: İdari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görülür." kuralına yer verilmiş bulunduğu; dosyanın incelenmesinden, davacıya ait 35 DR 194 plakalı aracı Z.K. isimli kişi kullanmakta iken 23.09.2005 tarihinde yapılan denetim sonucu anılan kişinin hız sınırını ihlal ettiğinden bahisle Z.K adına 564,00- TL tutarında trafik para cezası kesildiği, daha sonra davacı tarafından bu cezanın ödenmesi üzerine ilk defa 02.11.2010 tarihinde Kuşadası 1. Sulh Ceza Mahkemesi'nin D. İş No:2010/605 esasında dava açıldığı, Kuşadası Sulh Ceza Mahkemesi tarafından 26.11.2010 tarihinde verilen yetkisizlik kararı üzerine dosanın Torbalı Sulh Ceza Mahkemesine gönderildiği, Torbalı Sulh Ceza Mahkemesi'nin D. İş No:2010/605 esasında yapılan yargılama sonucu Mahkemelerinin görevsizliğine ve dava dosyasının re'sen mahkemelerine gönderilmesine karar verilmesi üzerine bakılan davanın açıldığının anlaşıldığı; 5326 sayılı Yasanın 27. maddesinin 1. fıkrasında yaptırım kararının ön görüldüğü kanunda hüküm bulunmayan hallerde idari para cezalarına karşı 15 gün içinde sulh ceza mahkemelerine dava açılmasına olanak tanındığı, anılan maddenin 8. fıkrasında ise yaptırım kararının verildiği kanununda hüküm bulunmasının yanında görev konusunda ikinci bir istisna getirilmek suretiyle idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceğinin düzenlendiği, başka bir anlatımla, idari para cezalarının idari yargı yerleri tarafından çözümlenebilmesine Kabahatler Kanunu'nun 3 ve 27/8. maddeleri uyarınca ancak yaptırımın öngörüldüğü kanunda idari yargının açıkça görevli olarak öngörülmesi veya aynı kişi hakkında aynı kabahat nedeniyle idari yargı yerleri tarafından bakılması gereken başka bir işlemin de tesis edilmesi gerektiğinin anlaşıldığı; bu durumda, uyuşmazlığın 2918 sayılı Yasanın 51. maddesi hükmü uyarınca hız sınırının aşılması nedeniyle idari para cezasından doğduğu açık olduğundan, idari para cezası ile birlikte idari yaptırım kararının bulunmaması nedeniyle davanın görüm ve çözümünün sulh ceza mahkemesinin görevine girdiği sonucuna ulaşıldığı gerekçesiyle; açıklanan nedenlerle, davanın görev yönünden reddi ile 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dava dosyasının Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine, bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesi'nce bir karar verilinceye kadar yargılamanın ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Mustafa AYSAL, Eyüp Sabri BAYDAR, Sıddık YILDIZ, Nurdane TOPUZ, Sedat ÇELENLİOĞLU ve Ayhan AKARSU'nun katılımlarıyla yapılan 09.04.2012 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulunun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve

İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği…."açıkça belirtilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının Mahkemece, ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Mehmet BAYHAN ile Danıştay Savcısı Mehmet AKKAYA'nın, davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 2918 sayılı Yasa'nın 51. maddesinin ikinci fıkrasına aykırılık nedeniyle trafik zabıtasınca düzenlenen para cezasına ilişkin ceza tutanağının iptali istemiyle açılmıştır.

13.10.1983 tarih ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun "Amaç" başlıklı 1. maddesinde,"Bu kanunun amacı, karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlamak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemektir" denilmiş; 51. maddesinin ikinci fıkrasında, hız ölçen teknik cihaz veya çeşitli teknik usullerle yapılan tespit sonucu hız sınırlarını aşan sürücülere para cezası uygulanacağı kurala bağlanmıştır.

Uyuşmazlık Mahkemesi, 2918 sayılı Yasa'nın 116. maddesi kapsamında araç tescil plakasına göre düzenlenenler dışında trafik zabıtasınca uygulanan idari para cezalarına karşı açılan davaları; bu uygulamanın idari ceza kapsamında bulunması; Yasada idari cezalarla ilgili davalarda görevli yargı yerini açıkça belli eden bir hükme yer verilmemesi; bu Yasada gösterilen adli cezalara hükmetmekle görevli mahkemeye işaret eden 112. maddeye de herhangi bir atıfta bulunulmamış olması karşısında ve göreve ilişkin genel ilkelere göre idari yargının görev alanında görmüştür.

1.6.2005 tarihinde 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun yürürlüğe girmesi üzerine Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nce, sözü edilen Kanun'un diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımlar ile bunlara karşı yapılacak itirazlara ilişkin görev hükümleri üzerindeki etkisinin incelenmesi sonucunda: diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımın, dayanağı olan yasanın amacı dikkate alınarak; Kabahatler Kanunu'nun 1., 2., 16. ve 19. maddelerinde belirtilen koşulları taşıması, 27. maddenin (1) numaralı bendinde belirtilen idari yaptırımlardan olması halinde, idari para cezaları ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin olanlarına karşı 1.6.2005 tarihinden sonra yapılacak itirazlarda sulh ceza mahkemelerinin genel görevli kılındığına ve bu nedenle doğan görev uyuşmazlıklarında adli yargı yerinin görevli bulunduğuna karar verilmiştir.

Daha sonra, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun "Genel kanun niteliği" başlıklı 3. maddesi, Anayasa Mahkemesi'nin 1.3.2006 gün ve E:2005/108, K:2006/35 sayılı kararıyla iptal edilmiş ve gerekçeli kararı 22.7.2006 gün ve 26236 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış ve iptal hükmünün, kararın Resmi Gazetede yayımlanmasından başlayarak altı ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiş; yasama organı tarafından iptal hükmü doğrultusunda yasal düzenleme yapılmaması sürecinde, anılan madde hükmünün yürürlükte bulunduğu düşüncesiyle, aynı doğrultuda karar verilmeye devam edilmiş; yasama organı tarafından, Anayasa Mahkemesi'nce verilen altı aylık süre içinde iptal hükmü doğrultusunda yasal düzenleme yapılması halinde ise, işaret edilen yargı yerinin yeni düzenlemenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren görevli olacağı belirtilmiştir.

Son olarak, 30.3.2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 3 üncü maddesini değiştiren 6.12.2006 günlü, 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesinde " (1) Bu Kanunun;

a) İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idari para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır." denilmiştir.

19.12.2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun; İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterildiği durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen trafik para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nda da bu para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır.

Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, İdare Mahkemesince yapılan başvurunun kabulü ile Sulh Ceza Mahkemesinin görevsizlik kararının

kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle İzmir 3.İdare Mahkemesi'nin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Torbalı Sulh Ceza Mahkemesi'nin 07.03.2011 gün ve D.İş No: 2011/17 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 09.04.2012 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.